

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ.....	9
Анонс към читателя.....	11
УВОД.....	11
Раздел първи	
ЮРИДИЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ ЗА НАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА МЕРКИТЕ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ. ОБЩА ПОСТАНОВКА.....	21
§1. Обща постановка на въпроса за отговорността за неизпълнение на мерките срещу изпиране на пари	21
1. Понятие за изпиране на пари.....	21
1.1. Понятието за „изпиране на пари“ в действащото Европейско законодателство.....	21
1.2. Понятие за изпиране на пари съобразно българското законодателство	28
2. Мерки срещу изпирането на пари	43
2.1. Мерки за борба срещу изпирането на пари, регламентирани в европейското законодателство.	43
2.1.1. Цели на мерките срещу изпиране на пари в контекста на Директива (ЕС)2015/849	45
2.1.2. Мерки за предотвратяване на изпирането на пари, регламентирани в директивата	49
2.2. Мерки за борба срещу изпирането на пари в действащото българско законодателство.....	51
§2. Наказателна и административнонаказателна отговорност.....	56
1. Отговорност на физическите лица.....	56
2. Наказуемост	72
3. Наказанието за физически лица, уредено в наказателното и административното право	77
3.1. Същност и съдържание на наказанието.....	77
3.2. Видове наказания в наказателното и административното право	94
3.2.1. Видове наказания в наказателното право	94
3.2.2. Видове наказания в административното право	109

3.2.2.1. Прилики и отлики между наказанията в наказателното и административното право	109
3.2.2.2. Административно наказание – „Обществено порицание“ (чл. 13 ал.1, б.,а“ ЗАНН).....	111
3.2.2.3. Административно наказание – „глоба“ (чл. 13 ал.1, б.“б“ ЗАНН).....	114
3.2.2.4. Административно наказание – „временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност“ (чл. 13 ал.1, б. „в“ ЗАНН).....	116
3.2.2.5. Административно наказание – „Безвъзмезден труд в полза на обществото“ (чл. 13 ал. 2 ЗАНН).....	118
3.3. Допълнително ограничаване на имуществени права по чл. 20 и чл. 21 ЗАНН	123
§3. Отговорност на юридическите лица и едноличните търговци.....	126
1. Отговорност на юридически лица и еднолични търговци за неизпълнение на задължения	126
2. Отговорност на юридическите лица по чл. 83а ЗАНН.....	132
3. Санкции за юридическите лица и едноличните търговци	152
3.1. Санкции за юридически лица и еднолични търговци за неизпълнение на задължения към държавата или общината при осъществяване на тяхната дейност (чл. 83 ЗАНН).....	152
3.2. Санкции, налагани на юридически лица, които са се обогатили или биха се обогатили от престъпление (чл. 83а и сл. ЗАНН)	157
Раздел втори	
ОТГОВОРНОСТ ЗА НАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА МЕРКИТЕ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ В ДЕЙСТВАЩОТО ЕВРОПЕЙСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	
§1. Общи положения и принципи	161
1. Обща характеристика	161
1.1 Основна характеристика на Директива (ЕС) 2015/849 в контекста на правния режим на компетенциите на ЕС.....	161
1.2. Правна характеристика на директивата в приложното поле на уредбата на мерките срещу изпиране на пари и задължените субекти.	166

1.2.1. Особености на мерките срещу изпиране на пари и процедурите за прилагането им	166
1.2.2. Особености на задължените субекти	176
2. Оценка на риска	180
2.1. Правна характеристика на дейността	180
2.2. Оценка на риска на равнището на Европейския съюз	182
2.3. Оценка на риска на равнище на държавите членки.....	183
2.4. Оценка на риска, извършана от задължените субекти, съгласно чл. 8 от Директивата	185
§2 Видове мерки съгласно Директива (ЕС) 2015/849	186
1. Обща постановка	186
2. Комплексна проверка на клиента	186
2.1. Предпоставки за прилагане на мерките за комплексна проверка на клиента	188
2.2. Мерки за комплексна проверка на клиента, същност и обхват	190
2.3. Изисквания по отношение на прилагането на мерките за комплексна проверка на клиента.....	194
2.4. Опростена комплексна проверка на клиента.....	196
2.5. Разширена комплексна проверка на клиента	198
2.6. Нормативно уредени случаи на прилагане на мерки за разширена комплексна проверка на клиента в нормите на чл. 18а – чл. 24 от директивата	207
3. Задължение за разкриване на информация (Задължение за докладване) ..	212
3.1. Изключение от задължението за докладване на информация	215
3.2. Задължение за въздржане от извършване на сделки.....	216
4. Защита на данни, съхраняване на документи и информация	219
5. Вътрешни процедури и вътрешен контрол	221
5.1. Вътрешни процедури.....	222
5.2. Вътрешен контрол.....	224
§3. Правно задължени лица, съгласно Директивата	226
1. Задължени субекти, обхванати от приложното поле на директивата	226
2. Субекти, изключени от приложното поле на директивата	234

§4. Санкции	237
1. Правна уредба на санкциите в областта на мерките срещу изпиране на пари в Директива (ЕС) 2015/849	237
2. Предпоставки и способности за налагане на административни санкции от компетентните органи в областта на Европейското право.....	251
3. Видове административни санкции съобразно Директива (ЕС) 2015/849	259
4. Оповестяване на наложените санкции.....	266

Раздел трети

ОТГОВОРНОСТ ЗА НАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА МЕРКИТЕ СРЕЩУ ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ, СЪГЛАСНО ЗМИП	277
---	-----

§1. Възникване и развитие	277
--	-----

1. Законът за мерките срещу изпирането на пари от 1996 г.	278
1.1. Понятие за изпиране на пари, съгласно ЗМИП (1996 г.)	279
1.2. Задължените субекти в обхвата на ЗМИП от 1996 г.	281
1.3. Видове мерки съобразно ЗМИП (1996)	283
1.4. Санкции	290
2. Законът за мерките срещу изпиране на пари от 1998 г.	292
2.1. Понятие за изпиране на пари съобразно ЗМИП от 1998 г.	294
2.2. Правно задължени лица в приложното поле на ЗМИП от 1998 г.	295
2.3. Видове мерки, съгласно ЗМИП от 1998 г.	301
2.3.1. Регламентиране на видовете мерки срещу изпиране на пари	301
2.3.2. Идентифициране на клиенти и идентифициране на действителния собственик на клиента – юридическо лице.....	304
2.3.4. Разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти.	318
2.4. Санкции за нарушение или неизпълнение на задълженията по ЗМИП (1998)	321

§2. Основни положения и характеристики.

Оценка на риска, съгласно действащото българско законодателство.....

1. Обща характеристика	324
------------------------------	-----

2. Оценка на риска. Национална оценка на риска и оценка на риска, извършван от задължените субекти	329
2.1. Национална оценка на риска	329
2.2. Изготвяне на оценка на риска от задължените субекти.....	337
§3. Видове мерки	340
1. Комплексна проверка на клиентите	340
1.1. Мерки за комплексна проверка	340
1.2. Предпоставки за прилагане на мерките за комплексна проверка на клиента	342
1.3. Общи и особени правила за извършване на комплексна проверка. Изключения при прилагането на мерките за комплексна проверка	352
1.4. Опростена и разширена комплексна проверка	364
1.4.1. Опростена комплексна проверка	364
1.4.2. Разширена комплексна проверка	366
2. Събиране и изготвяне на документи и друга информация по реда на ЗМИП.....	375
3. Съхраняване на събраните и изготвените за целите на ЗМИП документи, данни и информация	378
4. Разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти.....	383
4.1. Действия на задължените субекти в производството по разкриване на информация	384
4.2. Действия на компетентните органи в производството по разкриване на информация	391
5. Разкриване на друга информация.....	403
6.2. Контрол върху дейността на задължените субекти, осъществяван от органите за надзор	411
6.3. Контрол върху дейността на задължените субекти, осъществяван от компетентните органи	415
7. Обмен на информация и взаимодействие. Вътрешен контрол	422
7.1. Обмен на информация и взаимодействие	422
7.2. Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари.....	423

§4. Правно задължени лица	427
1. Обхват на задължените субекти съгласно ЗМИП	427
2. Класификация на задължените субекти.....	441
2.1. Обща постановка на въпроса.....	441
2.2. Субекти – физически лица, обхванати от приложното поле на ЗМИП	444
2.3. Субекти – юридически лица (и еднолични търговци), обхванати от приложното поле на ЗМИП.....	446
§5. Санкции съгласно ЗМИП	450
1. Обща характеристика	450
2. Принудителните административни мерки в областта на мерките срещу изпирането на пари.....	459
3. Административни наказания за нарушения и неизпълнение на задължения, вменени със ЗМИП на физическите лица	471
3.1. Общи правила при налагане на административното наказание „глоба“ за нарушение или неизпълнение на задължения, вменени в ЗМИП.....	479
3.2. Специфични правила за налагане на „глоби“ за нарушение/ неизпълнение на задължения, вменени в ЗМИП.....	484
3.3. Приложимост на други видове административни наказания в областта на мерките срещу изпиране на пари	489
4. Санкции за неизпълнение на административни задължения по отношение на юридическите лица и едноличните търговци.....	495
5. Оповестяване на наказанията и имуществените санкции.....	506
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	512
БИБЛИОГРАФИЯ	527

АНОНС КЪМ ЧИТАТЕЛЯ:

„...Ако парите са вашата надежда за независимост, никога няма да я получите. Единствената истинска сигурност, която човек може да има в този свят, са знанията, опитът и способностите....“

Хенри Форд

УВОД

Изпирането на пари в световен мащаб и във времево отношение съществува много отдавна, преди да получи своята легална дефиниция. То е може би едно от най-старите противоправни деяния, като данни за това явление съществуват от преди 2000 години пр.Хр., когато китайските търговци укриват печалбата си от тогавашните управници, за да не им я вземат, след което я пренасочвали и инвестирали в други райони на Китай, а в някои случаи я изкарвали извън страната¹. Според британския автор Джон Мадингер ранна форма на изпиране на пари представлявали действията на пиратите през Средновековието, като придобитите по престъпен начин богатства били трансформирани чрез купуване на стоки в различни пристанища или чрез пренасянето им в далечни страни².

В началото на ХХ век, с появата и развитието на трансграничната пресъпност и международната търговия, изпирането на пари получава все по-широк международен характер³. Възникването на термина „пране на пари“, се свързва с факта, че незаконните или така наречени „мръсни“ пари се

¹ Morris-Cotterill, Nigel, „A brief history of money laundering“, <http://www.counermoneylaundering.com/public/content/brief-history-money-laundering> и Алдимиров, Н., Процесът на изпиране на пари и превенцията му в търговските банки, ИК-УНСС, С., 2017, с. 20.

² Madinger, J., Money Laundering: A Guide for Criminal Investigators, 2^{ed}, Taylor end Francis Book: CRC Press, 2006 и Алдимиров, Н., Процесът на изпиране на..., с. 21.

³ Петрунов, Г., Противодействие на изпирането на пари, ИК-УНСС, С., 2013, с. 19.

вкарват в цикъл от сделки, или се „перат“, и по този начин те излизат чисти от другата страна като законни или „чисти“ пари⁴.

В позитивното право институтът на „мерките срещу изпиране на пари“ възниква сравнително не отдавна. Изпирането на пари като престъпление привлече внимание през 80-те години на миналия век, в контекста на трафика на наркотични вещества.

В съвременната ера, с развитието на общественно-икономическите отношения и финансовите системи на европейските държави, заплахата от вредните последици на това сложно явление нараства значително. Разрастването на изпирането на пари в международен аспект оказва пряко и непосредствено влияние върху организираната престъпност, а развитието на престъпността оказва своето въздействие и по отношение на изпирането на пари. Така се получава затворен кръг между явленията разрастване на организираната престъпност – изпиране на пари – организирана престъпност. Когато става въпрос за изпиране на пари и въздействието му върху разрастването на престъпната дейност, неговото най-съществено отражение е по отношение на трафика на наркотици.

Вярна е и обратната теза: стремежът на престъпните дейци, придобили пари от трафика на наркотици, е да се вкарват или инвестират чрез различни търговски операции или сделки в търговския оборот, за да се осъществи тяхната привидна трансформация, и накрая да се получат парични средства, които притежават законен произход-продукт на осъществените операции или сделки. В този аспект сме свидетели на факти от недалечното минало, когато създадения от международния трафикант на наркотици Пабло Ескобар картел „Меделин“ генерира милиарди долари от международен трафик на наркотични вещества, а стремежът на последния е бил да придаде законен произход на паричните постъпления чрез инвестиции в строителството, здравеопазването и икономиката. От своя страна, тези привидно законни средства могат отново да бъдат насочени за целите на престъпната дейност. Същността на този значим проблем е представен от д-р Николай Алдимиров така: „...Организираната престъпност може да проникне във финансовата система, да придобие контрол върху цели сектори на икономиката, чрез инвестиране на средства там, както и да корумпира държавни служители на различни нива, а в някои случаи и дори да корумпира цели правителства...“⁵. Ето защо международната и европейска общност в отговор на разраства-

⁴ Робинсън, Дж., Перачите на пари. Поглед от вътре на най-мощната световна индустрия в сянка, ИК „Кръгзор“, С., 2002, с. 9.

⁵ Алдимиров, Н., Процесът на изпиране на пари и превенцията му в търговските банки, ИК-УНСС, С., 2017, с. 11.

нето на организираната престъпност създават надеждни правни инструменти за противодействие на това явление⁶.

Разрастването на международната заплаха от изпирането на пари, от една страна, пряката връзка с организираната престъпност и негативното въздействие върху финансовата система на държавите членки налагат необходимостта от създаването на правна рамка относно предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари. От друга страна, развитието и задълбочаването на интеграцията на Европейската общност все по-устойчиво възприема виждането, че изпирането на пари се извършва в широк международен мащаб, с цел да бъде прикрит незаконният произход на средствата, а това би означавало, че ако мерките, които се предприемат, са изключително на национално ниво, те биха имали ограничен ефект. Ето защо в борбата срещу изпирането на пари следва да се съгласуват и координират усилията на цялата международната общност. Усилията следва да бъдат насочени към превенцията на финансовите системи на държавите членки на Общността⁷.

В отговор на нарастващата заплаха от „изпирането на пари“ Европейската икономическа общност приема първия си основополагащ произведен нормативен акт – Директива 91/308/ЕИО от 10.06.1991 г. на Съвета. В същия правен акт се признава факта, че борбата срещу изпирането на пари трябва да се води главно чрез наказателноправни мерки, в условията на международното сътрудничество между съдебните и правоприлагащите органи, но освен това се отчита и още едно много важно обстоятелство, че наказателноправният подход не следва да остава единственият начин за борба срещу изпирането на пари, тъй като по този начин ще се постигне по-пълна и ефективна защита на финансовата система. Възприемането на този подход в интеграционното право отваря пътя на административноправните способности за защита на финансовата система на Общността от нарастващите рискове за изпиране на пари.

⁶ Това например са Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества, приета на 19.12.1988 г. във Виена (Виенска конвенция) и Конвенцията на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпления, открита за подписване на 08.11.1990 г. в Страсбург.

⁷ Според проф. Семов е възможно, а понякога наложително да се прокарга разграничение между правото на Европейските общности (интеграционно право) и „Правото на ЕС“ в тесен смисъл, включващо само материите по т.нар. Втори и Трети стълб на ЕС. В последните години обаче – по различни причини – се наложи употребата на събирателното понятие „Право на ЕС“. То е още по-разбираемо след влизането в сила на Лисабонския договор за реформи на ЕС (от 01.12.2009 г.), който заличава Европейската общност; Семов., А., Система на източниците на правото на ЕС, УИ „Св. Климент Охридски“ С., 2009., с. 5-7.

В един непродължителен период, едновременно с развитието на Общностното право се приема ревизиращата Директива 2001/97/ЕО от 04.12.2001 г., която разширява обекта на защита на финансовата система на Общността от риска от изпиране на пари посредством включване на други дейности и професии в категорията на задължените субекти.

На 26.10.2005г. се приема третата Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и Съвета за предотвратяване на използването на финансовата система за целите на изпиране на пари, като приложното ѝ поле обхваща и мерките срещу финансиране на тероризма. По своята същност това е произведен правен източник, който възприема съвременните тенденции в борбата срещу изпирането на пари, разширява кръга на задължените субекти, усъвършенства видовото многообразие на мерките срещу изпирането на пари, като установява „Комплексната проверка на клиента“ в двете ѝ разновидности – опростена и засиленa комплексна проверка на клиента. За първи път се урежда на европейско ниво статутът на Звената за финансово разузнаване (ЗФР). На следващата година Европейската комисия приема изпълнителна Директива 2006/70/ЕО от 01.08.2006 г. относно установяване на мерки за прилагане на Директива 2005/60/ЕО на ЕП и Съвета по отношение на определението „видни политически личности“ и техническите критерии за процедурите по опростена проверка на клиентите и за изключения поради финансовата дейност на случайна или много ограничена база. С този произведен правен източник на Комисията се внасят пояснения и уточнения в базовата директива относно приложението ѝ в областта на противодействието срещу изпирането на пари.

Непосредствено след тези нормотворчески процеси високата динамика на развитие на Европейския съюз поставя нов тласък в развитието на тази материя. На 13.12.2007 г. се подписва Лисабонският договор, който оказва своето влияние в развитието на европейското законодателство, включително и в областта на мерките срещу изпирането на пари. Не след дълго на 20.05.2015 г. се приема четвъртата директива (ЕС) 2015/849 на ЕП и Съвета в областта на предотвратяване на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари, като заедно с ревизиращата Директива (ЕС) 2018/843 на ЕП и Съвета от 30.05.2018 г. поставя завършващия етап в усилията на Европейския съюз в борбата срещу това негативно явление. С тези последни производни източници на Съюзното право законодателят представя новите европейски виждания за ефективното противодействие срещу изпирането на пари. Същевременно развитите институти на видовете мерки за борба срещу изпирането на пари и контролните (компетентните органи) запазват и допълнително усъвършенстват правната си уредба.

На фона на развитието на института на мерките срещу изпиране на пари на ниво Европейски съюз, Българската държава в този период в качеството

й на бъдещ член на Европейската общност, а впоследствие от 01.01.2007 г. като пълноправна държава членка на Общността също предприема динамични мерки по синхронизиране на законодателството си с това на интеграционното право, а след присъединяването си към Общността следваше да прилага Европейския правен ред в условията на примат спрямо международното и вътрешното си право. В тези условия и след настъпване на демократичните промени в Република България през 1989 г. и в годините след това се постави началото на промени в политическите, социалните и обществено-икономическите отношения, което доведе до развитие на обществените отношения в множество стопански отрасли.

Тези обстоятелства поставиха нуждата от развитие на правните основи на нормотворчеството в страната, което следваше да е в синхрон с тези промени, да изпълнява контролна и регулираща функция по отношение тези обществени отношения и същевременно да се синхронизира националното законодателство със законодателството на държавите членки в областта на противодействието срещу изпирането на пари.

Законовата база претърпя изменение и развитие в съответствие с принципите, установени в Конституцията от 12.07.1991 г., възникването на редица нови правни отрасли, както и усъвършенстването на Европейското законодателство.

За първи път институтът на мерките срещу изпиране на пари намери законодателно решение със Закона за мерките срещу изпирането на пари – обнародван ДВ, бр. 48/04.06.1996 г. За относително краткото си съществуване от около 2 години, този закон постави началото на уредбата на законово регламентирания кръг задължени субекти, надзорните органи и видовете мерки срещу изпиране на пари, тяхната организация и контролът върху изпълнението им.

Вторият закон в тази материя беше приет с ДВ, бр. 85/24.07.1998 г. и същият беше изменян многократно, като се има предвид, че по време на действието му нашата страна стана член на ЕС и прилагането на източниците на европейското право стана задължителен елемент в българското правно битие. В периода след 01.01.2007 г. българското законодателство в областта на мерките срещу изпирането на пари следваше да отразява постигнатите Европейски достижения, като българската правна система следваше да транспонира действащата към този период директива – Директива 2005/60/ЕО.

В съответствие със значимите промени в областта противодействието на изпирането на пари на Съюзно ниво и в съответствие със задължението си да се съобрази с действието на правото на ЕС, българският законодател прие неотдавна Закон за мерките срещу изпиране на пари – обнародван в ДВ, бр. 27 от 27.03.2018 г., който с някои изменения и допълнения действа и до днес.

Приемането на изцяло нов закон, а и последващите му актуализации поставиха нови предизвикателства пред правоохранителните ни органи и въобще пред цялата юридическа общност, доколкото това неизменно се свързва със съпътстващи трудности по неговото тълкуване и прилагане.

Ето защо, както отбелязва акад. Петко Стайнов, в тези случаи „...Дълг е на правната теория да се отзове на изискванията на практиката и да ѝ окаже помощ...“⁸.

Възниква необходимост от извършване на едно ново теоретично изследване, което да проследи и анализира развитието, спецификите и структурата на отговорността за неизпълнение на административни задължения в областта на мерките за борба срещу изпирането на пари, същевременно с това да посочи допуснатите несъвършенства и проблемни моменти от организационен и нормативен характер.

Актуалността на изследването се определя от няколко взаимосвързани причини. В българската научна литература съществуват изследвания и публикации в областта на мерките срещу изпиране на пари от автори като: проф. Г. Петрунов, проф. Пл. Панайотов, доц. Р. Янев, доц. И. Пушкарова, д-р Н. Алдимиров и др.

Тези изследвания разглеждат проблема от неговата наказателноправна, икономическа, организационна и оперативно-тактическа страна. Те са актуални и приложими и към настоящия момент, но анализират и представят проблема през призмата на отделните неюридически отраслови науки и от наказателноправната страна на това явление. Тези научни разработки отразяват развитието на законодателството до действието на ЗМИП, обн. ДВ, бр. 27/27.03.2018 г.

Както се посочи по-горе, противодействието срещу изпирането на пари следва да съчетава и друг подход, какъвто е административноправният.

Актуалността на настоящото изследване се обуславя и от това, че към настоящия момент в правната литература не е осъществено теоретично изследване, което да представя в цялост от административноправна страна въпроса за реализирането на отговорността за нарушение/неизпълнение на административните задължения в областта на мерките срещу изпиране на пари, особено при действието на актуалния Закон за мерките срещу изпиране на пари, който беше приет неотдавна.

Значимостта на монографичното изследване се заключава: От една страна, както се отрази по-горе, е налице скорошна промяна в законодателството – приет е нов ЗМИП, в контекста на който не е осъществявано комплексно научно изследване на тази проблематика, липсват обобщени изводи и научно-практически решения, поради което същото би могло да допринесе за актуализиране, развитие, обогатяване и прецизиране на съществуващите

⁸ Стайнов, П., Особени юрисдикции в областта на администрацията, БАН, С., 1956, с. 6.

научни знания в тази област. От друга страна, значимостта се обуславя от теоретическата и практическата важност на административноправните аспекти на отговорността на правно задължените субекти. По своята същност темата притежава междуотраслов характер. Използвани са научните достижения на множество правни отрасли извън административното право, а именно Европейско, Наказателно, Гражданско, Търговско, Трудово право и др. Използването на научно-приложните резултати на другите правни науки е абсолютно необходимо поради непосредствената им връзка с изследваната тема. От друга страна, изводите направени в изследването трябва да предлагат решения, които да не създават противоречия в българската правна система.

Предметът на изследването е отговорността на правно задължените лица за нарушение/неизпълнение на административни задължения в областта на мерките срещу изпиране на пари, която се проявява като система от специфични правоотношения в резултат на съобразяването поведението на субектите на правоотношенията с изискванията на съответните институти, предвиждащи тази отговорност. Те включват само материалноправни норми, въз основа на които протичат правоотношенията по осъществяването на юридическата отговорност⁹. Това налага настоящото изследване да бъде ограничено до въпросите на отговорността в материалноправен аспект, извън реализацията ѝ посредством процесуалноправни норми. Въпросите, свързани с установяване на административното нарушение/неизпълнение на административното задължение и издаването на наказателното постановление, остават извън предмета на изследването.

Целта на научния труд е да разгледа и анализира всички елементи от структурата на отговорността на правно задължените субекти в областта на мерките срещу изпиране на пари, за да бъдат изведени научно обосновани препоръки за повишаване на нейната ефективност и преодоляване на констатираните проблемни моменти.

Методологията на изследването, включва следните групи научни методи – за събиране на информация и за анализ на събраните информационни данни. Изследването е теоретично, в областта на административноправния отрасъл, от позицията на административноправната теория, което обуславя използваните методи:

– Метод за събиране на информация – чрез проучване на научни изследвания. Разгледани са и са проучени монографии, научни публикации, сборници, бюлетини, специализирани интернет източници и др. Проучване на действащото законодателство, като първостепенно значение има анализът на нормативната уредба, измежду които основен е ЗМИП.

⁹ Бойчев, Г., Юридическа отговорност, Юриспрес, С., 1994, с. 69.

– Метод за събиране на информация – чрез проучване и изследване на добри практики. Извършване на конкретен преглед на препоръките на Международни и Европейски органи, ангажирани в осъществяването на борбата срещу изпирането на пари, за ефективно прилагане на мерките срещу това явление. Извършване на проучвания и изследване на методики и ръководства в областта на административното законодателство, както и превенцията и разследването на изпирането на пари.

– Наблюдение – осигуряване на данни за обективно и пълно опознаване на изследваните явления и процеси, за формулирането на изводи във връзка с поставените в дисертационното изследване задачи.

– Методи за анализ на информацията:

а. Анализ – метод на анализ, допринасящ за проучването на значението на основните понятия и характера на дейността в изследваната материя, посредством мислено разделяне на цялото (предмети, свойства, процеси или отношения между предмети и явления) на съставни части в процеса на опознаване или натрупване на практически опит. Използваните видове анализ са граматически и системен анализ. Граматическият анализ е необходим, за да се разкрие съдържанието на нормите, съдържащи се в нормативните актове, относими към предмета на изследването, измежду които основен е ЗМИП. Системният анализ е необходим за изследване на всички отделни елементи на предмета на изследването, да се установят особеностите на всеки един от тях поотделно и във функционална връзка помежду им.

б. Синтез – метод на обединяване на два или повече отделни елемента или съставни части в едно цяло или в една неделима съвкупност. Синтезът е необходим за извеждане на резултатите от анализа и формиране на изводи.

в. Сравнение – съпоставяне на различни обекти и явления и несвързани термини или категории, приписвайки качества на единия и на другия. Прилагането му е необходимо за обективното и всестранно опознаване на разглежданите явления. Чрез метода на сравнение се извършва съпоставяне на Европейската и национална правна регламентация и дейността на Европейските и национални органи в изследваната материя. Чрез метода на сравнение се прави съпоставяне между действащи и отменени правни норми и различните им редакции във времево отношение, за да се обосновават предложения за усъвършенстване на действащото законодателство.

г. Обобщение – обединение на отделни части, вследствие на направени определени изследвания и анализи.

д. Аналогия – прилага се въз основа на Европейските и национални нормативни актове и институционните механизми за превенция на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари. В научното изследване са формулирани препоръки за усъвършенстване на специалното законодателство в областта на тази материя по аналогични законодателни

решения (модели), представени в Закона за енергетиката, Закона за хазарта, Закона за защита на потребителите и др.

е. Индукция и дедукция – в настоящото изследване се използват методите на научната абстракция чрез подлагане на критичен анализ на определени факти и обстоятелства, относими към анализираната материя. Чрез използване на метода на индукцията се формират логически заключения, при които крайният резултат има по-голяма обща значимост, отколкото входните условия. Въз основа на този метод се извършва заключение за общия характер на определено явление, на базата на характеристиките на някое отделно събитие, съдържащо се в явлението. Чрез метода на дедукцията се осъществява извеждане на особеното и единичното от общото, с помощта на използването на логически умозаключения.

Независимо от теоретичния характер на изследването, е налице и научно-практично значение, което се заключава най-общо в следното: анализираната правна уредба на отговорността за неизпълнение на административни задължения в областта на мерките срещу изпиране на пари позволява да се положи основа за бъдещи научни изследвания в тази материя, като послужи и за отправна точка за надграждане и развитие на постигнатите резултати.

Като резултат от изследването могат се направят изводи и препоръки за законодателни промени в нормативната уредба.